

POZVAL NÁS RNDr. MILOŠ KUŽVART

Ochrana životního prostředí pojmám jako jednotu řešení problémů ekologických, sociálních, ekonomických, mezinárodních a jde integraci zájmů trvale udržitelného rozvoje do záležitostí hospodářských i do podnikatelských aktivit

V prvním bodu svého programu se hlásí česká sociální demokracie „k pojetí sociálně a ekologicky orientované tržní ekonomiky“. Právě druhým příslovcem se odlišuje například od lidovců i Evropské demokratické unie, která se k sociálně tržnímu hospodářství hlásí – až na Klausovu ODS a pár výjimek. V části věnované vlastní ekologické politice pak stvrzuje: „Hlásíme se k zásadám trvale udržitelného rozvoje.“ Odborným mluvčím pro tuto oblast je jeden z mladších politiků ČSSD – MILOŠ KUŽVART (35 let), zakládající člen STUŽe (Společnosti pro trvale udržitelný život). Je to konec konců logické, protože k vědomě šetrnému chování k Zemi přivedla většinu z nás právě mladá generace. Ona se nerozpakovala pozvednout svůj hlas v dobách, kdy u nás panoval režim, který kořistil na přírodě, na lidském zdraví i na Zemi.

Co způsobí, že se mladý člověk stane zaníceným ekologem?

„Zájem o přírodu; na střední škole jsem se zabýval speleologií a od ní byl jen krůček ke studiu geologie. Absolvoval jsem na Přírodovědecké fakultě UK obor geologie–geochemie a nastoupil v Ústředním ústavu geologickém. Zabýval jsem se v odboru regionálního výzkumu mapováním především v oblasti Železných hor, které jsou dnes vyhlášeny chráněnou krajinnou oblastí. Měl jsem „štěstí“ na své nadřazené: vzhledem k jejich charakteristikám, členství v KSČ i zájmu o vlastní kariéru se o mladého pracovníka příliš nezajímali. To já jsem se zajímal spíše o možnosti, co je kde možné dělat. Začal jsem studovat postgraduál dálkový průzkum Země v geologii, kde byla řada aspektů k ochraně životního prostředí. Také jsem se setkal s dr. Bedřichem Moldanem, byl tehdy v ÚÚG vedoucím oddělení životního prostředí. Poskytl mi užitečné rady, literaturu i kontakty. V roce 1987 jsem se dostal k záležitostem obecně ekologickým – tehdy pochopitelně spíše v té kontroverzní podobě petic proti výstavbě lanovky na Sněžku nebo přečerpávací vodní elektrárny Červený kámen v Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko. Jako geolog jsem prostudoval dostupné podklady a dával varovné doporučení k oficiálním plánům, prosazovaným tehdejší státostranou. Po listopadu '89 jsem byl dr. Moldanem povolán na Ministerstvo životního prostředí, do odboru územního rozvoje a zabýval se geografickou životního prostředí, problematikou radonu a posléze i záležitostmi širšího charakteru: vyhodnocováním efektivnosti legislativních a ekonomických nástrojů na ochranu životního prostředí. Tehdy jsem si uvědomil, jak je důležité na svou stranu dostat veřejné mínění. Uv-

tal jsem proto, že jsem byl od r. 1993 ředitelem odboru pro styk s veřejností.“

To už jste ovšem nepracoval se skutečnými ekology ve vládě, jako byli dr. Moldan nebo ing. Dejmal.

„Tušil jsem, že s ministrem Bendou nebude nejjednodušší spolupráce. Náš pohled na ochranu životního prostředí se dost rozcházel. Avšak té doby, co jsem měl tu čest pracovat na ministerstvu pod ministry Moldanem a Dejmallem, si nesmírně vážím, byla to dobrá škola života. V říjnu 1994 mne bez udání důvodů ministr Benda odvolal z funkce a já jsem přešel do programu Phare Evropské unie, kde jsem jako ředitel měl na starosti programovou jednotku pro rozvoj neziskového sektoru v ČR.“

Ty se ale nezabýváš jen ekologickou problematikou?

„Administrovali jsme i projekty neziskových organizací v oblasti zdravotní a sociální, lidských práv a pomoci menšinám. To byl pro mne nesmírně poučný pohled na jiné oblasti lidské aktivity. Vede mne k tomu, že ochranu životního prostředí pojmám jako mnohem širší záležitost, podobně, jak to popisoval již před lety ing. Vavroušek: jako jednotu řešení problémů ekologických, sociálních, ekonomických, mezinárodních. Pro mne je ochrana životního prostředí vskutku integrací zájmů trvale udržitelného rozvoje do záležitostí hospodářských, do podnikatelských aktivit.“

Přiznám se, že mi u mnohých sympatických a zapálených lidí vadilo usílí zachraňovat přírodu bez člověka. Ideálem jim byla netknutá příroda v zemích, kde je často mnohem nižší délka života než v civilizovaných státech.

„Fundamentální názor, že člověk je vlastně škůdcem této planety a podobně, se dívá na problém jenom zčásti a tkví v nepochopení dějin civilizace.

Člověk je částí přírody, vydělil se z ní pochopitelně historickým vývojem. Ale příroda člověka také potřebuje, všimněme si například, jak nám schází lidská ruka a lidská péče nyní díky nevhodné transformaci zemědělství v podhorských oblastech.“

Program Phare tu není na věky a činnost neziskových organizací ztěžuje apatie, ne-li přímo odpor vlády, přesněji premiéra.

„Po ukončení práce v programu Phare jsem přešel do firmy, která se zabývá ekologickým poradenstvím především v průmyslu. To už je něco jiného než ty petice před listopadem, nebo i nyní mé aktivity proti těžbě zlata, proti záležitostem, které jsou v hrubém rozporu s ochranou životního prostředí a zdrojů. Je to o tom, jak ekologizovat naše současné aktivity. I když s ohledem na současnou praxi koaliční vlády se nezbavím nutnosti protestovat proti různým zlatodolům v Mokrsku, Kašperských Horách a podobně.“

Jste geolog, věnujete se ochraně toho bohatství, které se nedá vyrobít ani vypěstovat. Jste proti každé těžbě?

„Lidstvo už před tisíci lety začalo užívat neobnovitelné zdroje, například pazourek. Těžba surovin bude i nadále, v současné vládní politice se nám nelíbí, že se vzdala prosazování vlivu státu v této oblasti. Chybí třeba nový horní zákon, který by v sobě integroval jak racionální využití nerostného bohatství, tak ochranu horninového prostředí, které je jednou ze složek životního prostředí ve smyslu zákona o životním prostředí. Bude dobré, aby stát ekonomickými nástroji, zavedením například tzv. důlní renty, která zohledňuje úbytek neobnovitelného zdroje, nutil konečně uživatele nerostů k různým substitucím. Je paradoxní, když třeba na mediálně slavný vrch Tlustec upozornila řada ekologických aktivistů řetězovou akcí, nabídl jeden důl, myslím, z Ostravska hlusinu, která by nahradila kámen z Tlustce. Dokonce náměstek ministra Bendy arch. Šulc nabídl, že též bude jeden den držet řetězovou hladovku. Ale mám pocit, že není řečeno slovy klasika, „standardní“, aby náměstci ministrů drželi hladovku, ti by měli právě vymýšlet a prosazovat ve vládě i vysvětlovat v Parlamentu, že například bude přijat zákon o ekologických daních; ony jsou sice zmíněny v zákonu o soustavě daní, ale stále nám už několik let chybějí. Zatím Ministerstvo financí návrh MŽP nepři-

jalo s odkazem, že by došlo k inflačnímu nárůstu.“

Nebo by jím „zaplevelil“ uniformní sestavu daní. Jsme také před volbami, kdy se sluší zviditelnit odbouráváním daní, ne jejich zaváděním.

„Ekologie potřebuje mnohem širší rozhled, to není problém jednoho volebního období. Tady rozhodujeme o budoucnosti této Země, abych parafrázoval jedno přísloví: tuto Zemi jsme nezdedili po svých předcích, ale máme ji půjčenou od svých dětí. Rozdíl mezi exportem cementu v roce 1988 a 1993–94 je dvacetinásobný, my vyvážíme podstatu téhle země, vyvážíme životní prostředí díky levné energii, levné pracovní síle. Ani se nedivím, že se to zemím Evropské unie nelíbí. K přístupu do EU budeme muset dát do pořádku i tyto záležitosti.“

Ale my jsme utvrzováni, jak se životní prostředí zlepšuje...

„Úřady čím dál tím více nerady dávají k dispozici nejrozumnější informace o dopadech různých aktivit na lokální, konkrétní podmínky. Ale zpráva o životním prostředí za rok 1994, projednaná vládou až v r. 1996, je výrazně okleštěná, jsou z ní vypuštěny pasáže nějak negativní, kde by si např. resort říkal o finance. Takže je to celé narůžovo. Taková informační politika vůči veřejnosti – a ten materiál je určen nejširší veřejnosti – to je politika pěstování. Představme si, že by jednou nějaký ministr chtěl prosadit ekologické daně: bude ve složité situaci, protože občan, kterého by se to mělo dotknout, namítne: proč zavádět nějakou ekologickou daň, když se všichni zlepšuje. Ekologická daň neznamená jen někoho finančně zatěžovat; existuje i možnost pozitivní stimulace: nepředepisovat ji těm, kdo se chovají ekologicky šetrně, případně jejich stávající daňové zatížení ještě snižovat.“

Nedokládá 22. místo na kandidátní listě pro volby, na něž vás v Praze zvolili, jaký význam dávají řadoví členové ČSSD ochraně životního prostředí? Nebo to je jen proto, že vás osobně neznají?

„Jako odborný mluvčí pracuji po večerech, přes den jsem zaměstnan, nemám možnost dělat svou osobní kampaň nebo svázat své známé ekology, kteří podobně jako já vstoupili do sociální demokracie, abych získal pár desítek či stovek hlasů navíc. Takže primárky rozhodly o pořadí kandidátů, ale nakonec bude rozhodovat volič podle toho, co mu je ten který kandidát schopen nabídnout.“

Pozvání přijal Jindřich BERÁNEK